

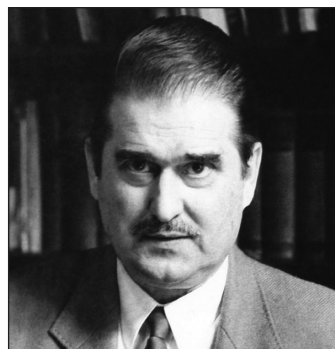
Joško Božanić
Komiža – Split

U SPOMEN AKADEMIKU PETRU ŠIMUNOVIĆU

Naše su riječi u kutiji rječnika kao složene ljudske stvari. To su čudesa u kristalnom stanju. Rječnik je najmudrija čovjekova gradnja i najveličanstvenije gradilište.

Mladen Pejaković – *Starohrvatska sakralna arhitektura*,
Zagreb 1982, str.13.

Petog kolovoza 2014. preminuo je u 82. godini života istaknuti hrvatski lingvist, onomastičar, dijalektolog i autor brojnih rječnika akademik Petar Šimunović. Mnogi su osvrli na njegovo djelo i njegove znanstvene zasluge napisani s pijetetom i poštovanjem kakvo zaslužuje vrhunski znanstvenik svjetskog ugleda i vodeći hrvatski stručnjak na području leksikologije / leksikografije i onomastike. Ovaj nekrolog premalen je okvir a da bi se nabrojile sve znanstvene i akademske zasluge velikoga hrvatskog dijalektologa Petra Šimunovića, sve njegove knjige, njegovi znanstveni radovi i projekti, domaći i međunarodni.

Ipak spomenut ćemo one najznačajnije. Osim što je napisao tridesetak knjiga i oko četiri stotine znanstvenih radova dao je velik doprinos izradi *Hrvatskoga dijalektološkog atlasa* i *Općeslavenskoga dijalektološkog atlasa*. Bio je predsjednik Onomastičkog odbora pri Razredu za filološke znanosti HAZU te unutar Akademije član nekoliko odbora: Odbora za dijalektologiju, Odbora za leksikografiju i Odbora za etimologiju. Bio je član Međunarodnoga slavističkog komiteta od 1975. do 1979. te tajnik Međunarodnoga slavističkog komiteta, član Međunarodnoga povjerenstva za slavensku onomastiku (Krakow) a od 1975. i član Međunarodnoga vijeća za onomastičke znanosti.

Kao glavni urednik Akademijina časopisa *Onomastica jugoslavica*, od 1991. preimenovanog u *Folia onomastica Croatica* i član uredništva časopisa *Rasprave Instituta za hr-*

vatski jezik i jezikoslovlje svojim je uredničkim radom i svojim znanstvenim radovima u njima pridonio visokom ugledu ovih časopisa u hrvatskoj onomastici, s velikim međunarodnim odjekom.

Kao gost profesor na Sveučilištu u Kölnu od 1994. do 1998. stekao je velik međunarodni ugled, a njemu je u čast, u povodu njegova 65. rođendana, na tom drevnom sveučilištu priređen međunarodni znanstveni skup s tematikom iz slavenske i posebice hrvatske onomastike, sa sudionicima iz nekoliko uglednih europskih onomastičkih središta.

U suautorstvu sa svojim velikim učiteljem Hvaraninom Matom Hrastom i akademikom Reinholdom Oleschom iz Kölna napisao je trosveščani čakavski rječnik *Čakavishe-Deutsches Lexicon*. Dugogodišnja suradnja s nestorom hrvatske dijalektologije Petrom Hraste i suradnja s uglednim njemačkim dijalektologom Reinholdom Oleschom na Slavonskom institutu u Kölnu, gdje je Šimunović proveo tri godine kao stipendist Humboldtove zaklade, rezultirala je kapitalnim djelom u slavenskoj leksikografiji *Čakavsko-njemačkim rječnikom*, kojemu je dodan poseban svezak s izvornim čakavskim tekstovima od Pelješca do Istre, Žumberka i Gradišća.

S Valentinom Putanom suautor je najobuhvatnije onomastičke bibliografije u slavonskom svijetu, *Retrospektiva onomastičke bibliografije*. S istim suautorom napisao je isto tako monumentalno leksikografsko djelo, jedinstveno u svjetskoj slavistici, *Leksik prezimena SR Hrvatske* (Nakladni zavod Matice hrvatske i Institut za jezik, Zagreb, 1976.). Svoj rad na antroponimiji popularizirao je višegodišnjim objavljivanjem feljtona o podrijetlu hrvatskih prezimena u dnevnom tisku. Rezultat je to njegova strastvena istraživačkog rada na terenu, gdje je dolazio u dodir s brojnim sugovornicima i sustavno bilježio njihovo kazivanje o imenima sačuvano usmenom predajom.

Njegova knjiga *Istočnojadranska toponimija* (Logos, Split, 1986.) otkriva Šimunovića i kao vrsnog etimologa, interpretatora skrivenih tragova podrijetla istočnojadranske toponimije koja je nastajala u dodiru mnogih kultura i jezika, i u svojoj je slavenskoj, hrvatskoj prilagodbi sačuvana do danas. Ta knjiga primjer je ne samo po svojoj znanstvenoj akribičnosti i po svojoj interdisciplinarnosti već se ističe i stilom. Ona je pisana sintetički, duhovito, s analitičkom pronicljivošću koja fascinira ne samo stručnjake već i one radoznale čitače neupućene u onomastičku struku.

Šimunovićeva monografija *Uvod u hrvatsko imenoslovlje* (Golden marketing, Zagreb 2009.) jedinstvena je u onomastičkoj literaturi, ne samo u Hrvatskoj, po svojoj sveobuhvatnosti onomastičke problematike i teoretskoj argumentaciji. U uvodu ove knjige autor kaže: „Imena žive svoj život i imaju svoje priče. Neke milenijima stare. Sav radni vijek od pola stoljeća živio sam u njihovu svijetu i nastojao odgonetnuti poruke koje su predci naših predaka pohranjivali u njima s nadom da će ih tkogod htjeti i umjeti pročitati. Mnogo ih je nepročitanih. (...) Imena su doista naša memorija i naše adrese kojima se snalazimo na terenu (toponimi) i uključujemo u društvo (antroponimi). Ona su svjedoci našega protega u povijesnom i današnjem prostoru i iskaz sudbina (...) u protoku vremena.“

Svoj znanstveni put Šimunović je započeo istraživanjem toponimije svog rodnog otoka Brača, najprije magistarskim radom „Sumartinska toponimija“, a potom doktorskom disertacijom „Toponimija otoka Brača“, koju je obranio na Filozofskom fakultetu u Za-

grebu 1970. Otoku Braču vraća se kapitalnim radom koji je nastajao desetljećima, *Rječnikom bračkih čakavskih govora*. Brač je dakle, kao onomastička tema, početak i kraj jednoga iznimnoga znanstvenog puta velikog dijalektologa iz Dračevica na otoku Braču, koji je ostavio dubok trag u hrvatskom imenoslovlju – toponimiji i antroponimiji, kao svestran istraživač koji je od samog početka svog istraživačkog puta izabrao interdisciplinarni pristup istraživanju jezičnog fenomena.

Kao što Mladen Pejaković, lucidni interpretator tajni starokršćanske sakralne arhitekture, premda zaokupljen materijalnom ljudskom gradnjom i njezinim čudesima i tajnama, ističe da je rječnik „kutija koja sadrži čudesa u kristalnom stanju“ te da je ta zgrada od riječi „najmudrija i najveličanstvenija“ ljudska građevina, Petar Šimunović cijeli svoj radni vijek posvećuje tom nedovršivom graditeljskom pothvatu, fasciniran zgradom od riječi u kojoj stanuje jezik i kolektivna memorija društvene zajednice. Poput generacija njegovih *braških* graditelja muratura i skarpelina dubeći u pašarinu uporno i ustrajno da bi od masiva brda otkinuli gromade kamena za gradnju elegantnih kamenih zdanja, Petar Šimunović gradi svoje građevine od riječi koje treba protumačiti, u čije tajne valja proniknuti i sačuvati ih zapisom od nestanka u vremenskoj prolaznosti kao najdublje tragove čovjeka u labirintu vremena.